

Білик О. М., Брагіна Т. М.

Харківська державна академія культури

м. Харків, Україна

e-mail: bilikle@gmail.com, brginat058@gmail.com

Використання аутентичних відеоматеріалів у процесі вивчення української мови іноземними аспірантами

Вивчення української мови іноземцями в останні роки набуло особливої актуальності та зумовило зростання уваги до удосконалення методики її викладання різним категоріям освітніх мігрантів в Україні. Відповідно до вимог сьогодення іноземні аспіранти мають оволодіти українською мовою на рівні, що забезпечить опрацювання наукових матеріалів та написання дисертаційного дослідження. У зв'язку з цим постала необхідність вивчення іноземцями, які навчаються в аспірантурі в закладах вищої освіти України, української мови в науковій комунікації, що супроводжується певними проблемами, оскільки іноземці, які навчаються сьогодні в аспірантурі, не володіють українською мовою на достатньому рівні. Це спонукає викладачів до пошуку інноваційних підходів у навчанні української мови цієї категорії іноземців. Серед освітніх новацій у вивченні української мови як іноземної не втрачає своєї актуальності використання в освітньому процесі мультимедійних засобів, серед яких важливу роль відіграють різноманітні навчальні відеоматеріали.

Відеоматеріали, які використовуються для навчання іноземної мови, поділяються на: навчальні відеозаписи; відеозаписи оригінальних телепередач, тобто аутентичні відеоматеріали; аматорські відеозаписи; відеозаписи художніх фільмів. Саме використання аутентичних відеоматеріалів дозволяє надати процесу вивчення української мови іноземними аспірантами комунікативно-когнітивного спрямування, оскільки такі відеоматеріали поєднують мовний та соціокультурний контекст, притаманний ситуаціям реальної комунікації, вони є ефективним засобом розвитку мовленнєвих умінь, зокрема монологічного

висловлювання, в умовах професійно-орієнтованого спілкування українською мовою.

Аутентичні відеоматеріали в освітньому процесі іноземних аспірантів виконують, насамперед, інформативну, розвивальну та виховну функції. Зокрема, ці відеоматеріали створюють мовленнєвий зразок, відтворюють реальне мовленнєве спілкування, відображають просторові та часові ситуації, передають динаміку, рух, зміни, події, забезпечують ефект присутності, співучасті, що стимулює мовленнєву активність, сприяє мимовільному запам'ятовуванню інформації. Такі відеоматеріали допомагають адекватно відобразити важливі культурологічні аспекти життя України, знайомлять із специфікою повідомлень українського телевізійного дискурсу. Використання аутентичних матеріалів у навчанні української мови іноземних аспірантів забезпечує знайомство з реальними ситуаціями спілкування в певних соціальних колах, формує уявлення про різні способи та шляхи реалізації комунікативних намірів, сприяє вихованню поваги до народу та культури України. Ці матеріали уможливають демонстрацію не лише звукового мовлення, але й паралінгвістичних, екстралінгвістичних та інших немовних компонентів комунікації, вони мають важливе інформаційне навантаження, оскільки виступають засобом дистантного занурення в природне мовне середовище, тим самим компенсуючи його відсутність для іноземних аспірантів в повсякденній комунікації.

Іноземці навчаються в аспірантурі Харківської державної академії культури за спеціальностями галузі знань «культура і мистецтво», отже, для них актуальними є відеоматеріали, пов'язані із соціокультурним контекстом сучасної України. Оскільки особливо змістовними та цікавими є відеоматеріали культурно-мистецької тематики, то для використання в процесі вивчення української мови іноземними аспірантами були обрані сюжети з телепроекту «Новини: культура», що транслюється з понеділка по п'ятницю о 18.35 на Першому каналі українського телебачення. Вони містять репортажі з подій українського й світового культурного простору, ексклюзивні матеріали з

реставраційних центрів, театральних залаштунків та інших творчих майстерень [1]. Саме така тематика є актуальною для іноземних аспірантів культурно-мистецьких спеціальностей, крім того, аутентичні відеоматеріали цих сюжетів містять професійно-орієнтовану лексику, необхідну для реалізації україномовного професійного спілкування. Зазвичай кожен випуск телепроєкту триває близько 14 хвилин та складається з декілька сюжетів (3-5), присвячених актуальним подіям культурного життя не лише України, а й світу.

Представлені у випусках відеоматеріали містять адекватне відображення важливих аспектів життя країни навчання, ознайомлюють іноземних аспірантів зі специфікою телебачення України та контенту одного із центральних українських телеканалів. Авторитетність аутентичних відеоматеріалів забезпечується надійністю джерела повідомлення, актуальністю та документальністю представленої інформації, у якій відбувається відображення оригінальності української культури, оскільки аутентичні відеоматеріали демонструють різні аспекти культурного життя українців, їх манеру одягатися, спілкуватися, самореалізовуватися у творчості.

Традиційно робота з аутентичними відеоматеріалами під час вивчення української мови іноземними аспірантами проводиться в три етапи: до перегляду, під час перегляду, після перегляду відеофрагмента. На першому етапі здійснюється попередня підготовка до сприйняття аудіовізуальної інформації, відбувається зняття мовних труднощів та створюються передумови для занурення іноземних аспірантів у тематику відеосюжету, який буде представлено. Для цього вводяться нові лексичні одиниці та вислови, які вони почують у відеосюжеті, за запропонованими ключовими словами пропонується визначити тематику та проблематику відеосюжету, що буде переглядатися.

На другому етапі відбувається безпосередня робота з аутентичним відеотекстом. Передбачається така її послідовність: перед переглядом пропонуються питання, на які необхідно відповісти після перегляду; за назвою відеосюжету визначити його тему. Далі відбувається показ відеофрагмента, після чого аспіранти відповідають на питання. Серед завдань також можна

запропонувати такі: завершити речення; прослухати текст і вставити пропущені слова в реченнях; прослухати текст і знайти вірну відповідь серед чотирьох запропонованих; розмістити речення відповідно до сюжетної лінії відеофрагмента тощо. Метою цих завдань є контроль засвоєння рівня розуміння змісту презентованих відеосюжетів. Якщо матеріал успішно засвоєно, пропонується повторний його перегляд та виконання таких завдань: записати власні назви, які ви почули у відеосюжеті; записати дати, числівники, що прозвучали в аудіотексті; записати дієслова, іменники, прикметники, які почули під час перегляду.

На завершальному етапі виконуються завдання після перегляду відеосюжету, метою яких виступає створення ситуативного підґрунтя для подальшого розвитку комунікативної компетентності іноземних аспірантів. На цьому етапі відеоматеріали виступають мовленнєвою опорою для розвитку умінь усного та писемного мовлення, тому пропонуються такі завдання: погодитися з твердженням чи спростувати його; визначити, яке з висловлювань передає основну думку відеосюжету; рольова гра (взяти інтерв'ю у героя відеосюжету); проблемні завдання (пояснити причини певного явища, визначити труднощі реалізації проекту тощо).

Отже, використання аутентичних відеоматеріалів у процесі вивчення іноземними аспірантами української мови сприяє створенню мовленнєвого зразка в умовах природної комунікативної ситуації, розвитку комунікативної компетентності, вихованню поваги до української культури; підтримує мотивацію вивчення української мови, допомагає накопичити певний досвід спілкування з представниками іншомовної культури.

Перспективою подальших досліджень вважаємо вивчення особливостей формування соціокультурної компетентності іноземних аспірантів у процесі роботи з аутентичними відеоматеріалами під час вивчення української мови .

Література:

1. Перший Національний канал України. Офіційний сайт. URL : http://1tv.com.ua/programs/news_culture.